

СПРИЙНЯТТЯ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА В ІНДУСТРІАЛЬНОМУ МІСТІ

Запоріжжя – місто, яке є уособленням індустріальної реальності. Відзначається своєю жорсткою прив'язкою до практичних цінностей. Це середовище, де кожен аспект життя спрямований на виробництво, де реальність заповнена металом, бетоном і пилом, що формує ментальність місцевих жителів. В умовах такого технічного міста абстрактне мистецтво, як форма культурного вираження, часто викликає відчуження та нерозуміння. Це явище можна пояснити тим, що для багатьох мешканців Запоріжжя, з його традиційним орієнтуванням на функціональність і виробничу діяльність, мистецтво, яке не має практичного призначення, сприймається як чужорідне і навіть неприязне. Люди сприймають навколишній світ через призму функціональності, де все повинно працювати, де кожен елемент має своє місце і завдання. Тому абстракція, що не підкорюється логіці й утилітаризму, зустрічається з опором і критикою.

Запоріжжя є містом, де індустріальна спадщина значною мірою формує не лише фізичний, але й соціокультурний ландшафт. Історично тут панувала ідея виробничої доцільності, що знайшла своє вираження в архітектурі, урбаністичних формах і навіть у відносинах між людьми. Це місто, де навіть будівлі, що мають історичну цінність, часто були перекриті пластиковими балконами або заліплені фасадами, які мінімізують будь-яку естетичну вартість на користь практичної зручності. Така тенденція відображає загальний підхід до культурних цінностей: якщо щось не служить прямій функції, воно автоматично втрачає свою значущість або є підданим критиці.

З огляду на ці соціокультурні фактори, сприйняття абстрактного мистецтва в Запоріжжі виявляється складним і часто негативним. Місцеві жителі, більшість з яких працює в промисловому секторі, звикли до чітко визначених і зрозумілих образів, до предметів і форм, які мають конкретну функцію. Абстрактне мистецтво, яке передбачає відхід від традиційних уявлень про реальність, сприймається як щось нелогічне, навіть ворожнече до звичних для них концепцій і стандартів. Це мистецтво, яке не можна виміряти, не можна оцінити за допомогою практичних критеріїв, яке не має очевидного соціального застосування, тому воно викликає агресивне заперечення.

Крім того, проблема ще й у тому, що культурна еліта міста, представники художніх кіл та інтелігенції, поступово зникають, ставши, по суті, аутсайдерами в цьому середовищі. Ті ж малочисельні залишки інтелектуального

класу, що ще існують, піддаються постійній критиці і не знаходять підтримки серед широкої публіки. Це підтверджує, що культурні практики, зокрема сучасне мистецтво, стикаються з серйозними бар'єрами у міському соціальному контексті, де креативні творчі проекти часто не знаходять відгуку серед місцевих мешканців. А місцеві культурні ініціативи часто сприймаються через призму недовіри й нерозуміння, що лише підсилює ізоляцію творчих людей і посилює культурний розрив.

Незважаючи на ці труднощі, не можна заперечити, що сучасне мистецтво в Запоріжжі має певний потенціал для розвитку. В останні роки в місті з'явилися нові міські простори, де активно представлено абстрактне і концептуальне мистецтво, зокрема через вуличний арт та художні виставки. Проте навіть у таких випадках, коли абстрактне мистецтво намагається увійти в публічний простір, воно часто викликає відчуження через відсутність загального культурного контексту, в якому воно могло б бути сприйняте та оцінене. Запоріжжя, з його прагматичним, технократичним поглядом на життя, ще не готове до сприйняття того, що виходить за межі очевидного й утилітарного.

Таким чином, сприйняття абстрактного мистецтва у місті є складним і суперечливим процесом, що вимагає зміни культурної парадигми та розвитку нових форм комунікації між митцями та громадою. Розвиток мистецтва в таких містах, як Запоріжжя, неможливий без урахування їхніх специфічних соціокультурних умов, без поступового виховання нової культурної свідомості, здатної оцінити абстракцію не як ворога, а як важливу складову сучасного світу. Саме через таку еволюцію можна сподіватися на зміни в культурному середовищі міста, на відкриття нових шляхів для мистецтва, яке дасть змогу порушити кордони та змінити суспільні уявлення про красу й цінність творчості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Чмут, В. (2017). «Індустріальна культура як фактор розвитку сучасного мистецтва». Журнал «Мистецтво і культура» (дата звернення 09 квітня 2025).
2. Морозова, Т. (2018). «Мистецтво в індустріальному ландшафті: досвід Запоріжжя» (дата звернення 09 квітня 2025).
3. Н. І. Проватар, Ю. А. Олішевської, К. В. Мезенцева та К. О. Кравченко, (2021). «Вуличне мистецтво у міському просторі: розміщення та сприйняття у містах України». Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Геологія. Географія. Екологія», випуск 55, сторінки 216–231